

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Mattilsynet i endring

Lofotseminaret 2021

*Margareth Bergesen
Seniorrådgiver / Veterinær
Region Nord*

Blikket rettet fremover

Utviklingstrekk som påvirker oss

Bærekraft

Omstilling og
innovasjon

Én-helse

Håndtering av
hendelser

Tillit

Nye
samhandlingsmønstre

Innhold

- Mål for 2021
- Forbedringsarbeidet på fiskehelse og fiskevelferdsområdet
- Beredskapsarbeid i samarbeid med næringen
- Brexit

«Næringene
og Mattilsynet
har felles mål
om et samfunn
der maten er
trygg og dyra
har det godt»

Ingunn Midttun Godal,
administrerende direktør i Mattilsynet

Hovedutfordringer – Fiskehelse og fiskevelferdsområdet

- **Dødelighet**

Det dør for mange fisk i oppdrettsanleggene. Dødeligheten varierer mellom produksjonsområder og oppdretter.

- **Sykdomsutviklingen**

I fjor var det spesielt antallet nye ILA-tilfeller som bekymrer oss.

- **Velferd**

Næringen og vi er enige om at både helsa og velferden for fisken må bli bedre

- *Dugnad for bedre fiskevelferd*

Viktige områder i 2021

- Enhetlig og tydelig regelverksfortolkning
- Førstelinjekontroll for bedre kvalitet
- Digitale tilsyn
- Klagesaker
- Nye nettløsninger
- Organisasjonsutvikling ved HK

Oppsummering av styrker og svakheter – Kantar brukerundersøkelse akvakultur 2020

STYRKER VI JOBBER FOR Å VIDEREFØRE:

- Tilsyn og arbeid «på merdkanten» (nytteverdi)
- Arbeide mot bedre fiskehelse og velferd, og kontroll på lakselus
- Arbeid for trygg sjømat
- Kompetanse (med unntak av ny teknologi)
- Bidrag til seriøsitet i bransjen

UTVIKLINGSOMRÅDER VI JOBBER MED:

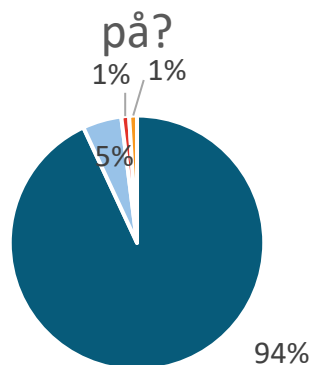
- Regelverk som sikrer gode rammevilkår, gir bedre helse og velferd, er oppdatert og lett å følge
- Kommunisere bedre, klart og tydelig, slik at det er enklere å følge regelverket
- Lage oppdaterte veiledere
- Bidra til lønnsomhet i bransjen
- Klagebehandlingstid 1. og 2. instans
- Lik behandling

Brukerundersøkelse etter tilsyn

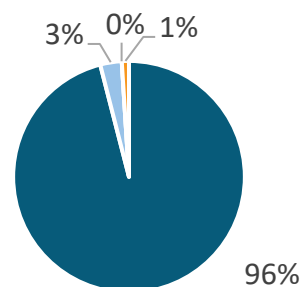
Mars – t.o.m 21. april 2021

Ved starten av tilsynet, ga vi deg informasjon om hva vi skulle se på?

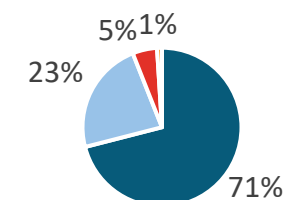
- Ja, jeg fikk tilstrekkelig informasjon
- Ja, men ikke tilstrekkelig
- Nei
- Vet ikke
- Vet ikke

Ved avslutningen av tilsynet, forklarte vi hva vi hadde observert?

- Ja, jeg fikk god forklaring
- Ja, men ønsker bedre forklaring
- Nei
- Vet ikke
- Vet ikke

Alt i alt, hvor fornøyd er du med gjennomføringen av dette tilsynet?

- Svært fornøyd
- Ganske fornøyd
- Verken fornøyd eller misfornøyd
- Ganske misfornøyd
- Svært misfornøyd
- Vet ikke

Mattilsynets strategi for arbeidet med helse og velferd i akvakulturnæringen

Bygger på mattilsynet tre mål; Enklere å gjøre rett, kunnskapsbasert og målrettet og ett lag

Mål for fiskehelse og fiskevelferd

På samfunnsnivå er det et mål at fiskehelsen og fiskevelferden skal være god. Mattilsynets forvaltning skal bidra til at norsk akvakulturnæring når følgende mål:

- Utbrudd av smittsomme sykdommer er redusert
- Antallet overskridelser av lusegrensen er redusert
- Total dødelighet på landbasis er redusert
- Fiskehelse og fiskevelferd er ikke til hinder for markedsadgang

Strategien skal bygge opp under en effektiv, forutsigbar og enhetlig forvaltning tilpasset utviklingen i næringen.

1. Digitalisering og risikobasering

Mål

Mattilsynet skal ha god oversikt over tilstanden i næringen. Den offentlige kontrollen skal være risikobasert. Vi skal samarbeide med næringen og andre offentlige etater om deling av data.

2. Veiledning, tilsyn og virkemiddelbruk

Mål

Vi skal endre tilsynet fra å finne feil og mangler på enkeltlokaliteter til å føre et risikobasert tilsyn der ansvaret plasseres hos selskapets ledelse.

Mattilsynet og næringen skal ha felles forståelse for hva regelverket krever gjennom tolkning av og veiledning om regelverket.

Vi skal sikre enhetlig og forholdsmessig behandling og oppfølging av regelverksbrudd. Vi skal bruke opptroppende virkemidler på alvorlige regelverksbrudd.

3. Faglige mål, utfordringer og prioriterte oppgaver

Forebygge og bekjempe smittsomme sykdommer

Vi skal gjennom vår forvaltning bidra til å bedre den generelle helsetilstanden hos norsk oppdrettsfisk gjennom å bidra til færre utbrudd av smittsom sykdom, og rask og god og enhetlig håndtering ved utbrudd.

Begrense lus hos vill laksefisk og oppdrettsfisk

Lakselus skal ikke ha bestandsregulerende effekt på ville laksebestander. Behandling mot lakselus skal være velferdsmessig forsvarlig og ikke føre til resistensutvikling.

Sikre god velferd hos oppdrettsfisk og rensefisk

Redusere dødeligheten for oppdrettsfisk og rensefisk, gjennom hele produksjonen.

- Det er tiltak knyttet til de ulike satsingsområdene

Mattilsynets innspill til regjeringen havbruksstrategi

Tydeligere forvaltning av fiskehelse og –velferd

- God helse og velferd for å få vekst
- Regulering av utsett av fisk og ikke MTB
- Hensyn knyttet til helse og velferd bør komme inn på et tidlig tidspunkt i nye driftsformer
- Næringen bør utfordres på å lage bransjestandarder som supplement til regelverket.
- Behovet for bedre markedsadgang gjennom færre utbrudd av listeførte sykdom må tillegges vekt
- Driftsstruktur
- Risikobasert tilsyn

Organisasjonskart for Hovedkontoret fra 1. mai 2021

Administrerende direktør

Ingunn Midttun Godal

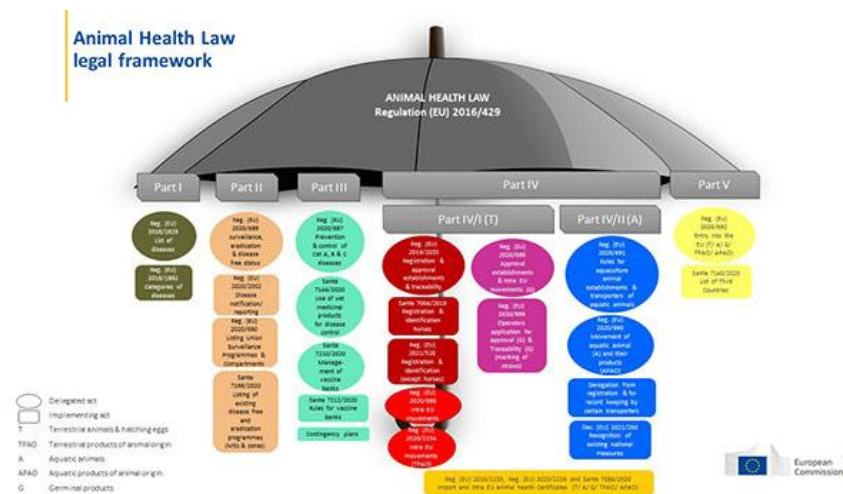
Navn i gult er konstituert i
rollen

Dyrehelseforordningen (AHL)

Nytt regelverk for både landdyr og akvatiske dyr trer i kraft til høsten

- Virkeområdet omfatter:
 - Holdte og ville dyr
 - Formeringsmateriale
 - Produkter av animalsk opprinnelse og animalske biprodukter
 - Lokaler, transportmidler, utstyr og andre smitteveier og materialer som bidrar til å spre smittsomme dyresykdommer
- Inneholder bestemmelser om:
 - Listeføring og kategorisering av sykdommer (Del I)
 - Overvåkning, utryddelse og sykdomsfri status (Del II)
 - Bekjempelse (Del III)
 - Sporbarhet, registrering og godkjenning (Del IV)
 - Forflytninger innen EØS (Del IV)
 - Import fra tredjeland (Del V)

AHL og akvakultur

- Gjennomføringen til norske forskrifter tar tid
 - Høring av nye forskrifter (høring 1)
 - EØS-prosessen forsinkes, rettsaker som ikke er innlemmet i EØS-avtalen kan ikke gjennomføres
 - EØS-høring av enkelte nasjonale bestemmelser
 - Nye nasjonale bestemmelser må høres (høring 2)
 - Oppheve/endre gamle forskrifter
 - EØS-bestemmelser som erstattes
 - Nasjonale bestemmelser flyttes til nye forskrifter eller beholdes
- Høring av forslag om endring **etableringsforskriften og omsetnings- og sykdomsforskriften** før sommerferien

Nasjonal atomberedskapsøvelse mai 2022

Nasjonal og internasjonal øvelse utenfor Bodø med brann i atomdrevet fartøy.

- Maritim atomhendelse nær kysten av Nord-Norge, med konsekvenser for sjø og land
- Vil kreve lokal, regional og nasjonal håndtering
- Konsekvenser for andre nasjoner og behov for internasjonal assistanse

Relevante og oppdaterte beredskapsplaner!

Hva blir konsekvensene av en slik hendelse for eksport av oppdrettsfisk?

- Mulig forurensing av fisken med radioaktive stoffer /rykte om forurensing
- Hvilke tiltak kan **næringen gjøre** i forkant av en slik hendelse?
- Hvilke tiltak kan **myndighetene gjøre** i forkant av en slik hendelse?
 - Dokumentasjon
 - Forstå konsekvenser for næringen
 - Ulike tiltak, kommunikasjon

EU-prosjekt
Arctic Reihn
2021

Bollestad satte det første spadestikket: - Dette er ekstremt viktig for industrien

FORSTE SPADESTRIK: I fem år har Karmund Havn kjempet om en grensekontrollstasjon på Husøy. 7. juni satte Olaug Bollestad det første spadestikket. Foto: Henrik Nordhus

og eksport

Import av fiskefôr fra UK

- UK som tredjeland innebærer grensekontrollplikt for alle bl.a. animalske varer
- Fiskefôr fra UK er grensekontrollpliktig
- Bransjen jobber med løsninger for grensekontrollstasjon for fiskefôret på Vestlandet

Eksportprosjektet – gjennomført så langt

Delprosjekt 1: Forenkle sertifikatprosess

- ✓ Forhåndsmeldinger til de fleste landene ble fjernet.
- ✓ Forenklet vurderingen av attester
- ✓ Utvidete åpningstider ved sertifikatkontoret på Romerike som utsteder mellom 70-80% av alle sertifikater

Delprosjekt: Mateksportforskrift

Utarbeidet en ny forskrift for eksport

- ✓ Formalisert sertifikatprosessen
- ✓ Tydeliggjort roller og ansvar mellom partene
- ✓ Fått hjemmelsgrunnlag for effektiv datainnkreving

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Takk for meg

